

“He volgut veure els efectes de la postmodernitat en el meu protagonista”

Joan Oleza (Palma, 1946), professor de literatura espanyola a la Universitat de València des de l'any 1969, publica a Pagès Editors la seva segona novel·la en català, *La vida infidel d'un Arlequí*, gairebé trenta anys després de l'anterior, *Tots els jocs dels jugadors* (1981).

—Combineu una història familiar amb una crònica cultural i política, dels 60 fins als nostres dies. La intenció inicial ja era aquesta?

—Sí. El propòsit més conscient de la novel·la és aquesta simbiosi entre història privada i pública. La història dels sentiments, la història privada, forma part de la pública. No puc concebre la història pública sense la subjectiva i personal, que és allò que en darrera instància ens proporciona independència i singularitat enfront de la història, enfront de les formes exclusivament públiques de la història, que solen ser programàtiques, militants. Tampoc no puc concebre el factor personal sense la vida pública. Totes dues coses s'impliquen mútuament.

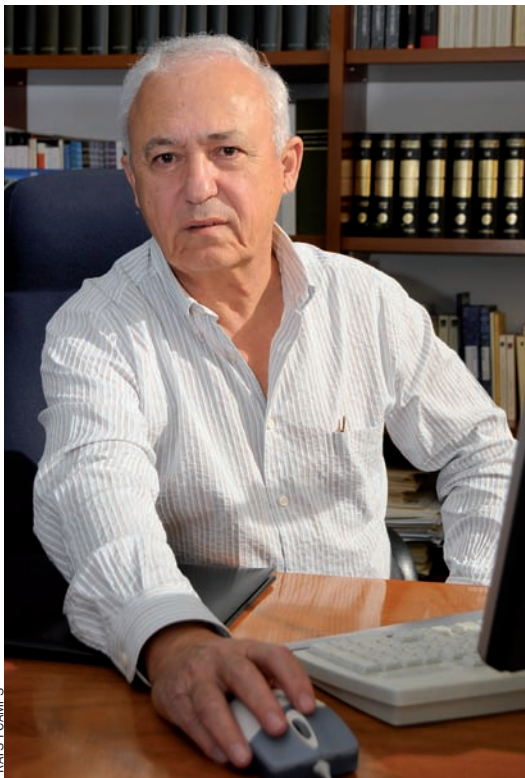
—La crònica, com que és vista i viscuda com a experiència personal, única, fuig del clicé, no?

—Efectivament. Per a mi això és interessantíssim: no caure en una visió estereotipada dels fets. La història del nostre país s'ha fet massa sovint d'estereotips, els darrers anys. El mateix concepte de transició s'ha construït des de concepcions excessivament unívokes.

—La vostra estratègia consisteix a acumular mil coses, de situacions a reflexions i sensacions, és a dir, a defugir un retrat unidimensional dels personatges, i això evita que els personatges es puguin etiquetar.

—Aquest tema de la complexitat, com els altres, m'és molt estimat, em colpeix de prop. Vivim en l'època de la complexitat. Hem deixat de ser la persona que té un rol determinat, únic. Juguem rols diversos. No hi ha el marit, l'amant, el polític... I el temps, a més, et va construint, reconstruint, constantment. Reivindico el dret a la diversitat, a la diversificació, un dret que apareix a les societats complexes com la nostra. El personatge principal té aspectes nobles i aspectes corromputs i juga de diverses maneres segons les circumstàncies.

—També heu volgut dir a la novel·la que d'una mateixa

PRATS I CAMPES
Joan Oleza publica la novel·la *La vida infidel d'un Arlequí* a Pagès Editors.

família es pot fer més d'una història.

—És així. Les coses no són mai vistes des d'un únic punt. Allò que fascina de la societat actual és justament l'entrecruament de veus i de mirades. Tanmateix, la desaparició del punt de vista únic no vol dir ser neutral. Em sento més pròxim a uns punts de vista que a uns altres. Entre els diversos punts de vista hi ha una zona de veritat. Però passa que la veritat mai no és en un sol costat. Exigeix convergències, pactes.

—També hi ha, a través d'aquest relativisme, la impossibilitat de saber realment com som, no? En tot punt de vista hi ha soroll.

—Perfecte. Soroll i també silencis. Això ho reflecteix la història de la dona i mare. La filla no sap com era la mare i l'home no sap com era la dona. Parlem del misteri dels altres, fins i tot del misteri dels que són ben a prop nostre. És el misteri dels pares. Els pares tenen una vida a la qual mai no

ens hem ni aproximat.

—Per què el lector no sap, des de bon començament, qui parla, qui és el narrador?

—Jo he mirat de separar el registre lingüístic. El pare parla una llengua més culta i la filla, un valencià més dialectalitzat. De totes maneres, tots dos parteixen d'una mateixa interrogació sobre el sentit de la vida.

—La veu del pare s'encomana d'experiències de l'autor?

—Té elements d'experiència que són meus. També la filla, tot sigui dit. Especialment la fascinació pel paisatge mediterrani. La relació amb el propi llinatge, els orígens. Però el personatge s'allunya de mi. He volgut veure en el personatge els efectes de la postmodernitat, de substituir la caiguda de les ideologies per un relativisme del camp que pugui, en el tot s'hi val si ix bé. Té una autonomia que m'ha impedit de manipular-lo. M'ha imposat les seves pròpies històries. Encara més, el final és diferent de com l'havia pensat.

—Per què heu trigat tant a publicar la segona novel·la?

—Tinc una vida professional universitària molt activa. De totes maneres, n'he escrit una d'intermèdia que no ha trobat editor, o no vaig saber trobar-ne, una novel·la complexa.

Lluís Bonada